

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning I

DOM
2012-05-16
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
15812-11 E
Enhet I:1

Sida 1 (14)

SÖKANDE

Bayer AB, 556051-3870
Diabetes Care
Box 606
169 26 Solna

Ombud: Advokaterna Fredrik Wennerstrand och Staffan Wilow
Advokatfirman af Petersens
Box 7495
103 92 Stockholm

MOTPART

Västra Götalandsregionen
Regionens Hus
462 80 Vänersborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2012-05-16	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen av glukosteststickor med tillhörande mätare, dnr SN342-2011, ska göras om avseende produktgrupp 1.

Dok.Id 127627

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Expeditionstid
måndag - fredag
09:00-15:00

BAKGRUND

Västra Götalandsregionen (VGR) har genomfört en upphandling av glukosteststickor med tillhörande mätare, dnr SN342-2011. Upphandlingen har genomförts med öppet förfarande. Tilldelningsbeslutet är daterat den 2 december 2011.

YRKANDEN M.M.

Bayer AB (Bayer) ansöker om överprövning avseende produktgrupp I och yrkar i första hand att VGR vidtar rättelse på så sätt att Roche Diagnostics Scandinavia AB (Roche), Abbott Scandinavia AB (Abbott) och Menarini Diagnostics (Menarini) utesluts. I andra hand yrkar Bayer att upphandlingen ska göras om.

Till stöd för sin talan anför Bayer i huvudsak följande. VGR har vid upphandlingen brutit mot LOU genom att vid anbudsutvärderingen inte utesluta Abbott och Roche samt Menarinis ena anbud avseende teststickan GlucoMen Gm, trots att bolagen inte uppfyllt ställda skakrav.

Abbott

I anbudsförfrågan Produktspecifika krav, flik Glukosteststicka, pos 2.1 under rubriken "glukosmätare" anges att "Mätare med teststickor ska ha genomgått SKUP-test eller annan opartisk test. Dokumentation av testresultatet ska bifogas anbudet för bedömning enligt punkt 5 i Viktuingsvärden." Det ställda skakravet var således dels att mätaren med teststickor skulle ha genomgått en SKUP-test eller motsvarande, dels att dokumentation avseende testet skulle bifogas för bedömning enligt punkt 5. VGR har sedan utvärderat detta skakrav i fyra delmoment. Abbott har till efterkommande av skakravet i position 2.1 åberopat rapporten *Performance of New Stripe for FreStyle Blood Glucose Monitoring Systems* av John Paul Lock

m.fl. (Locktestet). Testet är inte ett SKUP-test. Det är inte heller att bedöma som ett annat opartiskt test, eftersom det inte uppfyller kravet på att referensmetoden ska vara en hexokinasmetod.

Under punkten 5.4 är skakkravet att anbudsgivaren ska "ange fabrikantens löfte vad gäller lottspecifik bias i förhållande till fabriksintern referensmetod vid frisläppande av nya lotter av teststickor". Abbott har på detta svarat: "Då Abbott numera tillverkar en batch av teststickor så ska inte några signifikanta lot till lot variationer förekomma. Då klarifiering kring denna fråga kom till vår kännedom väldigt sent så ber vi att få återkomma angående verifieringen av ovan svar om landstinget så önskar". Det svar som Abbott ger är inte ett svar på den ställda frågan då det inte anger något om fabrikantens löfte i förhållande till fabriksintern referensmetod, vilket efterfrågades. Även om det Abbott anför skulle bedömas utgöra ett svar på anbudsfrågan så saknas hänvisning eller annat åberopande av bilagd dokumentation av testresultat. Sådan information ska enligt skakkravet i 2.1 vara bilagt anbudet för bedömning enligt position 5. Abbott skulle således inte ha utvärderats av VGR utan uteslutits från upphandlingen.

Roche

I syfte att efterkomma det av VGR:s produktspecifika kravet på genomfört SKUP-test åberopar Roche i sitt anbud en SKUP-evaluering utförd år 2005 som avser en produkt benämnd Accu-Check Aviva. Detta är en produkt som Roche inte längre tillhandahåller marknaden och är således inte heller den produkt som Roche offererar i sitt anbud. Visserligen är både produktnamnet och utseendet det samma men det är inte samma produkt. Det föreligger avsevärda skillnader i reagenssammansättning mellan de två produkterna. Vidare framgår det av bipacksedeln avseende den offererade produkten att Roche ansökte om patent år 2007. För det fall den offererade produkten skulle vara identisk med den produkt som omfattas av SKUP-

testet utfört år 2005 hade ett patent för den offererade produkten inte kunna sökas och beviljas år 2007.

Den av Roche bilagda Evaluation Report; Accu-Chek Aviva Test Stripes with Advances Chemistry bekräftar att den produkt som omfattas av SKUP-testet inte är identisk med den produkt som Roche offererar. Det framgår nämligen att Evaluation Report avser New Accu-Chek Aviva.

För det fall VGR vidhåller att Roches SKUP-test avser samma produkt som den Roche offererat kan konstateras att produkten inte uppfyller skakravet i position 2.4 vilket innebär att mätaren ska vara kodningsfri, eller att kodningschip (endast) kan accepteras om det vid leverans sitter i mätaren och aldrig behöver bytas. Den produkt som omfattas av Roches SKUP-test är inte kodningsfri och mätaren saknar vid leverans ett kodningschip som aldrig behöver bytas. Den produkt som offererats av Roche behöver inte omkodas eftersom den innehåller ett annat kodchip. Det är således inte bara produkternas kemi utan även dess teknik som avviker från varandra. Roches offererade produkt uppfyller således inte skakravet eftersom den lämnade SKUP studien inte avser den offererade produkten.

Menarini

Under punkt 5 rubrik "Viktningvärde" anges "Noggrannhet/accuracy: Ange procenttalet resultat inom \pm från jämförelsemetodens resultat, när diabetiker gjort mätningarna i SKUP-test eller annan opartisk test." Menarini uppfyller inte detta skakrav. Menarini anför att 94,2 % faller inom ISO1597 -15 % noggrannhet. Redovisat resultat avser inte test utfört av diabetiker, utan av yrkesverksamma. Det framgår således inte av Menarinis anbud och den åberopade och bilagda dokumentationen att resultatet avser test utförda av patienter. Anförda oklarheter innebär att Menarinis anbud inte uppfyller anbudskraven eftersom dokumentationen inte visat att resul-

tatet härrör från patienter. Det åligger inte den upphandlande myndigheten att tolka anbudsgivarnas svar huruvida skakraven har uppfyllts.

Skakrav

För att undvika de problem som kan uppstå vid en anbudsutvärdering i det fall det förekommer ett stort antal kriterier som ska utvärderas kan den upphandlande myndigheten ange en viss nivå för ett visst kriterium, t.ex. skakrav. Skakraven ska upprätthållas och kontrolleras av myndigheten. I det fall ett anbud inte tillgodoser den upphandlande myndighetens skakrav ska anbudet undantas från vidare utvärdering.

VGR medger Bayers yrkande om att upphandlingen ska göras om men bestrider bolagets yrkanden om rättelse, samt anför bl.a. följande.

Rättelse

VGR har inte agerat i strid med LOU genom att utvärdera och anta anbudsgivare som enligt VGR uppfyllt gällande skakrav.

Abbott

Abbot har uppfyllt skakravet i punkt 2.1 genom att inkomma med ett opartiskt test. Bayer hävdar att Abbot inte lämnat den information som efterfrågas under punkten 5.4 i produktspecifika krav, avseende lottspecifik bias. Informationen under 5.4 utgör inte ett skakrav. I anbudsformuläret som innehåller de produktspecifika skakraven finns ett antal områden, 1-4, vilka utgör skakrav. Detta framgår tydligt då det efter varje krav finns en ruta för att ange om kravet uppfylls eller inte. Under punkten 5 som kallas för "viktningsvärden" finns det en begäran om uppgifter och procenttal, vilka ligger till grund för utvärderingen. Dessa s.k. informationsrutor åtföljs inte av någon ruta med fråga om kravet uppfylls eller inte. I stället efterfrågar VGR bilagor och sidhänvisningar till den information som anbudsgivaren lämnar. Det handlar därmed inte om några skakrav.

Informationsrutan under punkt 5.4 i produktspecifika krav innebär att leverantören ska erbjuda en teststicka där samma kvalitetsnivå upprätthålls oavsett nya serier i tillverkningsprocessen. Abbott har på begäran inkommit med svar om hur deras tillverkningsprocess går tillväga genom s.k. batch, vilket innebär att variationerna blir mycket små då en och samma kvalitetsnivå hålls rakt genom produktionen. Abbotts svar visar även att det sätt som VGR begärt sin information på inte är tillämpligt på alla leverantörer i och med att produktionsmetoden kan variera. Fabrikantslöfte har dock lämnats genom att Abbott, som är fabrikant, har angett hur de har gått tillväga för att minimera lot till lot variationer. Därtill har Abbott i det opartiska testet som bifogats deras anbud visat att det vid ett test av just lot till lot inne har förekommit någon signifikant variation. Sammantaget har alltså både efterfrågat test och därtill löfte med dokumentation inkommit.

Roche

Bayer gör gällande att det SKUP-test som Roche har inkommit med inte handlar om den produkt som det bolaget har offererat. Roche har inkommit med ett SKUP-test avseende produkten Accu-Chek Aviva. Det stämmer inte att Roche inte längre tillhandahåller den testade produkten. Roche har förbättrat ursprungsprodukten vad gäller frågan om att undvika maltoferens. I övrigt har produkten samma produktnummer och utseende. Mätinstrumentet är helt oförändrat och produkterna används tillsammans på samma sätt som tidigare. Det har i förfrågningsunderlaget inte angetts någon giltighetstid för ett SKUP-test. Ett nytt SKUP-test är inte nödvändigt vid en utveckling av mindre omfattning i en existerande produkt. Det är inte konstigt att patent har sökts efter att en viss förbättring av produkten har gjorts. Vad gäller bilagan "Evaluation Report" så har VGR inte utvärderat denna, varför den inte legat till grund för någon värdering av anbudet. Med hänsyn till den bedömning VGR gjort av den förbättring Roche gjort

av sin teststicka så anser VGR att Roche inkommit med begärt SKUP-test. Det har därmed inte funnits grund att diskvalificera anbudet.

Menarini

Bayer har gjort gällande att det framgår av Menarinis bifogade test att mätningarna har utförts av yrkesverksamma och inte av patienter och att skakravet i punkt 5.3 därmed inte är uppfyllt. Punkten 5.3 under produkt-specifika krav utgör dock inte ett skakrav. Det är en informationsruta till viktningsskraven vilket framgår av att det i anbudsunderlaget inte finns någon ruta för frågan om ifall kravet uppfylls eller inte. VGR har tolkat Menarinis test som att det är utfört på korrekt sätt, något annat har inte angetts i testet. Det har därför inte funnits grund för att diskvalificera Menarinis anbud.

Göra om

Medgivandet om att upphandlingen ska göras om gäller, precis som Bayers yrkande, endast produktgrupp 1. Med anledning av Bayers begäran om överprövning har VGR gjort ytterligare kontroller av både förfrågningsunderlaget och anbud. Vid kontrollen har VGR insett att det föreligger ett antal oklarheter och brister som bl.a. har lett till de grunder som Bayer har anfört i begäran om överprövning. Exempel på dessa oklarheter är bl.a. de olika tolkningarna av position 5.1–5.4 i anbudsförfrågan. Där anges det i titeln till position 1 – 4.2 att det handlar om produktspecifika krav. Därefter, utan att ha en likvärdig titel, kommer det VGR har ansett vara börkrav och som har kallats för "viktningssvärden". Denna otydlighet i fråga om vilken typ av krav det rör sig om har lett till olika tolkningar av behovet att uppfylla kraven och vad för typ av information som ska anges. Ett annat exempel är tolkningen av ett "opartiskt test". Där har VGR förklarat i "frågor och svar" från den 19 januari 2011 vad som ska uppfyllas för att det ska anses vara ett opartiskt test. I den uppställningen finns krav som varken

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sida 8
15812-11 E

är relevanta eller proportionerliga till vad som upphandlas. Kravet har därmed begränsat och även förändrat förhållandena för både potentiella och faktiska anbudsgivare. Därtill har VGR efterfrågat ett fabrikanstlöfte angående lot till lot variationer utifrån en viss produktionsmetod. Med facit i hand har kravet inte passat de anbudsgivare som har en annan produktionsmetod, varför kravet stridit mot principen om likabehandling.

Som en följd av oklarheter och brister i förfrågningsunderlaget har anbudsgivarna tolkat både krav och förutsättningar på olika sätt. Detta har i sin tur lett till att anbuden skiljer sig åt i flera avseenden både vad gäller uppfyllande av krav och offererade produkter. Med hänsyn till att bristerna föreligger i det konkurrensuppsökande skedet kan en rättelse inte vidtas utan att någon anbudsgivare särbehandlas. För att kunna erbjuda ett förfrågningsunderlag som uppfyller kraven på transparens, likabehandling och proportionalitet är det nödvändigt att upphandlingen avseende produktgrupp 1 görs om.

Bayer har härefter anfört följande. Det är domstolens uppgift att utföra överprövningen och efter konstaterande att något upphandlingsfel har inträffat bedöma vilken åtgärd som ska vidtas. Domstolens beslut om att upphandlingen ska göras om ska grundas på ett konstaterande att det föreligger ett upphandlingsfel som påverkat upphandlingens konkurrentuppsökande skede. Om upphandlingsfelet i stället är hänförligt till ett senare stadium i upphandlingsförfarandet då myndigheten genomför anbudsutvärderingen bör domstolen i stället förordna om att utvärderingsfasen ska rättas. De av Bayer påtalade upphandlingsfelen tar sikte på fel vid anbudsutvärderingen. Det är tydligt att position 2.1 är ett skakrav. Vidare föreligger inte heller några otydligheter om att begärt SKUP-test eller annan opartisk test och till anbudet bifogad dokumentation kommer att läggas till grund för VGR:s bedömning enligt punkt 5.

I de fall anbudsgivare underlåter att bifoga begärd dokumentation som visar testresultat är skakravet inte att bedöma som uppfyllt och förutsättningar saknas för VGR att jämlikt position 5.1–5.4 bedöma resultaten.

Det föreligger en direkt koppling mellan skakravet i position 2.1 och position 5.1-4, med följd att avsaknad av bilagd dokumentation enligt position 5.1-4 innebär att skakravet i position 2.1 inte kan anses vara uppfyllt. Position 2.1 och position 5.1-4 kan varken läsas eller förstås som ett börkrav. Den i anbudsförfrågan angivna huvudrubriken avseende samtliga punkter 1-5 anger "Produktspecifika ska-krav". Det har inte förekommit några frågor från anbudsgivarna huruvida position 5.1-4 är att uppfatta som börkrav. Vad VGR nu anför i denna del kan inte förstås som annat än en efterhandskonstruktion. Oavsett hur anbudsgivarna har uppfattat position 5.1-4 har detta inte påverkat upphandlingens konkurrentuppsökande skede, eftersom VGR har tillhandahållit samtliga anbudsgivare samma förutsättningar. Att en anbudsgivare inte uppfyller kraven i position 2.1 och 5.1-4 är ett upphandlingsfel hänförligt till anbudsutvärderingen med följd att domstolen bör förordna att utvärderingsfasen ska rättas.

Vad gäller skakravet på "SKUP-test eller annan opartiskt test" är tillägget "annan opartiskt test" att förstå som ett tillägg just för att undanröja eventuella konkurrensbegränsningar och ge utrymme för anbudsgivare vars produkt inte genomgått SKUP-test att lämna anbud. De krav som VGR ställer på annan opartiskt test motsvarar innehållet i ett SKUP-test. VGR anser numera att dessa krav inte är relevanta eller proportionerliga. VGR har dock underlåtit att redogöra för vilka av kraven som är irrelevanta eller oproportionerliga eller på vilket sätt. Det saknas vidare stöd för att de krav som VGR ställt på "annan opartiskt test" påverkat upphandlingens konkurrentuppsökande skede.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sida 10
15812-11 E

VGR påstår vidare att skakravet i position 5.4 strider mot likabehandlingsprincipen på grund av att det inte passar anbudsgivare som har en annan produktionsmetod. Omständigheten att den upphandlande myndigheten uppställt upphandlingskrav som inte passat en eller flera anbudsgivare ligger inte inom ramen för vad som ska bedömas i begreppet likabehandlingsprincipen.

VGR har härfter anfört följande. VGR har inte utvärderat några anbud i strid med LOU, eftersom en underlåtenhet att ange en hänvisning inte är att anse som en brist i att uppfylla ett skakrav. Bayer har misstolkat önskemålet om att lämna hänvisning till bifogat underlag som ett skakrav. Då det i anbudsmodellen har angetts att det handlar om obligatoriska krav samtidigt som det längre ner i samma dokument, punkterna 5.1-4, anges s.k. "viktningvärden" är inte hela anbudsmodellen, obligatoriska krav. Med hänsyn till Bayers tolkning av de obligatoriska kraven som inte stämmer överens med VGR:s tolkning har det framkommit att förfrågningsunderlaget inte varit så transparent som VGR haft för avsikt att det skulle vara.

VGR:s krav på innehållet i ett opartiskt test har varit både irrelevanta och oproportionerliga. Som exemplen har det i frågor och svar angetts att referensmetoden till glukosmätaren ska vara s.k. hexokinasmotod. Detta är dock inte den enda metod som VGR godkänner. En annan vanligt förekommande referensmetod bland anbudsgivarna, som VGR bedömer vara likvärdig, är det s.k. glukosoxidasmetoden. Det uppställda kravet har inneburit en begränsning av anbudsgivare. Det specifika kravet står därför inte i relation till syftet med det efterfrågade opartiska testet. Genom att begränsa anbudsgivarnas möjligheter att lämna anbud, genom att ställda krav inte är relevanta i förhållande till produkten, har VGR ställt krav som måste anses vara oproportionerliga. Dessutom är kravet på ovannämnd referensmetod lämnat som svar i "frågor och svar" endast några få dagar innan anbudsti-

dens utgång, vilket innebär en påverkan på förfrågningsunderlaget som anbudsgivarna inte kunde ha förutsett.

Med beaktande av att Bayer anser att en av anbudsgivarna inte borde ha utvärderats då den inte kunnat lämna efterfrågat fabrikslöft är det tydligt att kravet riskerat att utestänga anbudsgivare som uppnår samma kvalitetsnivå, men på annat sätt. Då kravet ställts genom både en kvalitetsnivå och en produktionsnivå riskerar kravet att utestänga anbudsgivare som genom annan produktionsmetod uppnår en jämförbar kvalitet. Genom att uttrycka kravet på det sätt som har gjorts har anbudsgivare inte haft samma förutsättningar och därmed inte behandlats lika.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Förvaltningsrätten har enligt 16 kap. 5 § första stycket LOU att pröva om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i lagen. Om så är fallet och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I förfrågningsunderlagets Administrativa föreskrifter anges bl.a. följande

2. Prövning av anbud

Vinnande anbud ska uppfylla de krav som anges för produkten eller tjänsten i kravspecifikationen samt uppfylla de krav gällande anbudsgivare som anges i LOU och under punkten 2.1 nedan.

I förfrågningsunderlagets bilagda kravspecifikation avseende produktgrupp 1, pos 10-50, Glukosteststickor med mätare, anges bl.a. följande.

Produktspecifika ska-krav

2 Glukosmätare

2.1 Mätaren med teststickor ska ha genomgått SKUP-test eller annan opartisk test. Dokumentation av testresultatet ska bifogas anbudet för bedömning enligt punkt 5 Viktningsvärdet.

5 Viktningsvärdet

Ange bilaga och sidhänvisning som visar resultatet:

5.3 Noggrannhet/accuracy:

Ange procenttalet resultat inom ± 15 % från jämförelsemetodens resultat, när diabetiker gjort mätningarna i SKUP-test eller i annan opartisk test.

5.4 Tillåten lottspecifik bias:

Ange fabrikantens löfte vad det gäller lottspecifik bias i förhållande till fabriksintern referensmetod vid frisläppande av nya lotter av teststickor.

Förvaltningsrättens bedömning

En förutsättning för att förvaltningsrätten ska besluta om åtgärder enligt LOU är att den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i lagstiftningen och att en leverantör till följd av detta lidit eller kan komma att lida skada.

LOU ger inget närmare besked om hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat utöver vad som kan sägas komma till uttryck i de allmänt hållna bestämmelserna i lagen samt gemenskapsrättens krav på likabehandling, proportionalitet, förutsebarhet och transparens. Av dessa bestämmelser får anses följa att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning I**DOM**Sida 13
15812-11 E

Av vad Bayer anför om att vissa anbud inte uppfyller de obligatoriska kraven i förfrågningsunderlagets kravspecifikation, position 5.1-5.4, och att VGR framhåller att dessa inte alls utgör obligatoriska krav, utan är s.k. viktningvärden, leder till att det finns ett stort utrymme för olika tolkningar av om det finns krav som måste vara uppfyllda och vad som i så fall måste anges för att dessa krav ska vara uppfyllda.

Vidare innebär vad som anges i förfrågningsunderlaget och vad VGR uppgivit i frågor och svar att det finns otydligheter om vad som ska vara uppfyllt för att det ska vara ett annat opartiskt test än det s.k. SKUP-testet. När VGR därutöver anger ett specifikt opartiskt test, samtidigt som andra sådana också kan komma att godkännas i utvärderingen, innebär det en risk för utestängning av vissa anbudsgivare som likväl kunnat uppfylla uppställda kvalitetskrav.

Mot bakgrund härav anser förvaltningsrätten att förfrågningsunderlaget utformats på ett sätt som lämnat utrymme för anbudsgivarnas egna tolkningar och att det därmed funnits sådana oklarheter beträffande hur ett konkurrenskraftigt anbud ska lämnas att förfrågningsunderlaget inte uppfyller kraven på likabehandling och transparens.

Med hänsyn härtill får Bayer anses ha lidit sådan skada som fordrar åtgärd enligt LOU. Då bristerna i förfrågningsunderlagets utformning hänförs till upphandlingens konkurrensuppsökande skede bör upphandlingen göras om. Ansökan om överprövning bör därför bifallas på så vis att upphandlingen av glukosteststickor med tillhörande mätare, dnr SN342-2011, ska göras om avseende produktgrupp 1.

Vid denna utgång saknas skäl att pröva de av Bayer i övrigt anförda grunderna.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

Sida 14
15812-11 E

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Lars Dahlström

Rådman

Föredragande i målet har varit Josefine Nilsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU